

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

15. april 2021 *

[Tekst berigtiget ved kendelse af 12. maj 2021]

»Præjudiciel forelæggelse – retligt samarbejde i civile sager – anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser vedrørende underholdspligt – forordning (EF) nr. 4/2009 – anvendelsesområde ratione temporis – artikel 75 – afgørelser truffet af en ret i en medlemsstat inden dennes tiltrædelse af Den Europæiske Union«

I sag C-729/19,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Court of Appeal in Northern Ireland (appeldomstol i Nordirland, Det Forenede Kongerige) ved afgørelse af 2. september 2019, indgået til Domstolen den 2. oktober 2019, i sagen

TKF

mod

Department of Justice for Northern Ireland,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, A. Prechal, og dommerne N. Wahl, F. Biltgen, L.S. Rossi (refererende dommer) og J. Passer,

generaladvokat: G. Hogan,

justitssekretær: fuldmægtig C. Strömholm,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 14. oktober 2020,

efter at der er afgivet indlæg af:

- [Som berigtiget ved kendelse af 12. maj 2021] TKF ved R. Lavery, QC, solicitor C. McGarrity og barrister M. McGowan,
- [Som berigtiget ved kendelse af 12. maj 2021] Department of Justice for Northern Ireland ved K. Brown, som befuldmægtiget, bistået af T. McGleenan, QC og barrister L. McMahon,

* Processprog: engelsk.

- [Som berigtiget ved kendelse af 12. maj 2021] den polske regering ved S. Żyrek, som befuldmægtiget,
- Europa-Kommissionen ved M. Wilderspin, som befuldmægtiget,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 12. november 2020, afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 75 i Rådets forordning (EF) nr. 4/2009 af 18. december 2008 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og samarbejde vedrørende underholdspligt (EUT 2009, L 7, s. 1, berigtiget i EUT 2011, L 131, s. 26, og EUT 2013, L 8, s. 19).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem TKF, som er polsk statsborger, og Department of Justice for Northern Ireland (det nordirske justitsministerium) i dets egenskab af centralmyndighed, der skal udføre de opgaver, som denne forordning pålægger en sådan myndighed, vedrørende anerkendelse og fuldbyrdelse i Det Forenede Kongerige af retsafgørelser vedrørende underholdspligt, der blev truffet i Polen inden Republikken Polens tiltrædelse af Den Europæiske Union.

Retsforskrifter

EU-retten

Forordning nr. 44/2001

- 3 Artikel 66 i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT 2001, L 12, s. 1), der er indeholdt i forordningens kapitel VI med overskriften »Overgangsbestemmelser«, foreskriver:
 - »1. Denne forordning finder kun anvendelse på retssager, der er anlagt, og på officielt bekræftede dokumenter, der er udstedt efter forordningens ikrafttræden.
 - 2. I forbindelse med retssager, der er anlagt i domsstaten før denne forordnings ikrafttræden, skal retsafgørelser, som er truffet efter forordningens ikrafttræden, dog anerkendes og fuldbyrdes i overensstemmelse med kapitel III:
 - a) såfremt retssagen i domsstaten er anlagt efter Bruxelles-konventionens [om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, undertegnet i Bruxelles den 27.9.1968 (EFT 1972, L 299, s. 32)] eller Lugano-konventionens [om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, udfærdiget i Lugano den 16. september 1988 (EFT 1988, L 319, s. 9)] ikrafttræden i både domsstaten og den medlemsstat, som anmodningen er rettet til
 - b) i alle andre tilfælde, såfremt de anvendte kompetenceregler er i overensstemmelse med de regler, der er fastsat i kapitel II eller i en konvention, der, da sagen blev anlagt, var gældende mellem domsstaten og den medlemsstat, som anmodningen er rettet til.«

Forordning nr. 4/2009

4 Følgende anføres i 31., 44. og 47. betragtning til forordning nr. 4/2009:

»(31) For at lette grænseoverskridende inddrivelse af underholdsbidrag bør der indføres en ordning for samarbejde mellem centralmyndigheder, der er udpeget af medlemsstaterne. Disse myndigheder bør bistå de bidragsberettigede og de bidragspligtige med at gøre deres rettigheder gældende i en anden medlemsstat ved at indgive anmodninger om anerkendelse, eksigibilitet og fuldbyrdelse af eksisterende retsafgørelser, om ændring af sådanne retsafgørelser eller om at få truffet en retsafgørelse. De bør ligeledes udveksle oplysninger for at lokalisere de bidragspligtige og bidragsberettigede og identificere deres indkomst og formue efter behov. Endelig bør de samarbejde ved at udveksle generelle oplysninger og fremme samarbejdet mellem de kompetente myndigheder i deres medlemsstat.

[...]

(44) Denne forordning bør ændre forordning [nr. 44/2001], idet den bør træde i stedet for de bestemmelser i denne forordning, der finder anvendelse på underholdspligt. Med forbehold af nærværende forordnings overgangsbestemmelser bør medlemsstaterne for så vidt angår underholdspligt anvende nærværende forordnings bestemmelser om kompetence, anerkendelse, eksigibilitet og fuldbyrdelse af retsafgørelser og om retshjælp i stedet for de tilsvarende bestemmelser i forordning [nr. 44/2001] fra datoen for nærværende forordnings anvendelse.

[...]

(47) I medfør af artikel 1 og 2 i protokollen om Det Forenede Kongeriges og Irlands stilling, der er knyttet som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, deltager Det Forenede Kongerige ikke i vedtagelsen af denne forordning, som ikke er bindende for og ikke finder anvendelse i Det Forenede Kongerige. Dette berører dog ikke Det Forenede Kongeriges mulighed for efter vedtagelsen at meddele, at det ønsker at acceptere denne forordning i medfør af artikel 4 i nævnte protokol.«

5 Artikel 1 i forordning nr. 4/2009 med overskriften »Anvendelsesområde« fastsætter følgende i stk. 2:

»I denne forordning forstås ved »medlemsstat« de medlemsstater, som denne forordning finder anvendelse på.«

6 Forordningens artikel 2 med overskriften »Definitioner« bestemmer i stk. 1:

»I denne forordning forstås ved:

1) »retsafgørelse«: en retsafgørelse vedrørende underholdspligt truffet af en ret i en medlemsstat, uanset hvordan den betegnes, såsom dom, kendelse eller fuldbyrdelsesordre, herunder fastsættelse af sagsomkostninger, som foretages af en embedsmand ved retten. I kapitel VII og VIII forstås ved »retsafgørelse« også en retsafgørelse om underholdspligt truffet i et tredjeland

[...]

4) »domsstaten«: den medlemsstat, hvori retsafgørelsen er truffet [...]

5) »fuldbyrdelsesstaten«: den medlemsstat, hvori retsafgørelsen [...] søges fuldbyrdet

6) »den anmodende medlemsstat«: den medlemsstat, hvis centralmyndighed fremsender en anmodning i medfør af kapitel VII

7) »den anmodede medlemsstat«: den medlemsstat, hvis centralmyndighed modtager en anmodning i medfør af kapitel VII

[...]«

7 Nævnte forordnings kapitel IV med overskriften »Anerkendelse, eksigibilitet og fuldbyrdelse af retsafgørelser« er inddelt i tre afdelinger. I henhold til denne forordnings artikel 16 finder afdeling 1, som indeholder den nævnte forordnings artikel 17-22, anvendelse på retsafgørelser truffet i en medlemsstat, der er bundet af Haagerprotokollen af 23. november 2007 om, hvilken lov der finder anvendelse på underholdspligt (herefter »Haagerprotokollen«). Afdeling 2, der indeholder den nævnte forordnings artikel 23-38, finder anvendelse på retsafgørelser truffet i en medlemsstat, og som ikke er bundet af protokollen. Afdeling 3, der omfatter samme forordnings artikel 39-43, indeholder bestemmelser, der er fælles for alle retsafgørelser.

8 Samme forordnings artikel 23, stk. 1, har følgende ordlyd:

»En retsafgørelse truffet af en ret i en medlemsstat, der ikke er bundet af Haagerprotokollen af 2007, anerkendes i de øvrige medlemsstater, uden at der stilles krav om anvendelse af en særlig procedure.«

9 Artikel 24 i forordning nr. 4/2009 med overskriften »Grunde til afslag på anerkendelse« foreskriver følgende:

»En retsafgørelse kan ikke anerkendes,

- a) såfremt en anerkendelse åbenbart vil stride mod grundlæggende retsprincipper i den medlemsstat, som anmodningen rettes til. Efterprøvelsen vedrørende grundlæggende retsprincipper kan ikke foretages i forhold til kompetencereglerne
- b) såfremt det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument ikke er blevet forkyndt for den udeblevne sagsøgte i så god tid og på en sådan måde, at han har kunnet varetage sine interesser under sagen, medmindre sagsøgte har undladt at tage skridt til at anfægte retsafgørelsen, selv om han havde mulighed for at gøre det

[...]«

10 Forordningens artikel 26 med overskriften »Eksigibilitet« har følgende ordlyd:

»En retsafgørelse truffet i en medlemsstat, der ikke er bundet af Haagerprotokollen af 2007, som er eksigibel i denne medlemsstat, kan fuldbyrdes i en anden medlemsstat, når den efter anmodning fra en berettiget part er blevet erklæret for eksigibel i sidstnævnte stat.«

11 Kapitel VII i forordning nr. 4/2009 indeholder bestemmelser om samarbejde mellem centralmyndigheder. Disse bestemmelser findes i forordningens artikel 49-63.

12 Samme forordnings artikel 51, stk. 1, bestemmer:

»1. Centralmyndighederne yder bistand i forbindelse med de i artikel 56 omhandlede anmodninger; de har navnlig til opgave:

- a) at sende og modtage sådanne anmodninger
- b) at anlægge eller lette anlæggelsen af sager om sådanne anmodninger.«

- 13 Artikel 55 i forordning nr. 4/2009 med overskriften »Anmodninger via centralmyndighederne« bestemmer:

»En anmodning efter dette kapitel indgives via centralmyndigheden i den medlemsstat, på hvis område den person, der fremsætter anmodningen, har sit opholdssted, til centralmyndigheden i den anmodede medlemsstat.«

- 14 Forordningens artikel 56, stk. 1 og 2, har følgende ordlyd:

»1. En bidragsberettiget, som søger at inddrive underholdsbidrag efter denne forordning, har mulighed for at fremsætte anmodning om følgende:

- a) anerkendelse eller anerkendelse og afgørelse om, at en retsafgørelse erklæres for eksigibel
- b) fuldbyrdelse af en retsafgørelse, der er truffet eller anerkendt i den anmodede medlemsstat
- c) at få truffet en retsafgørelse i den anmodede medlemsstat, hvis der ikke findes en sådan, herunder om nødvendigt fastlæggelse af slægtskab
- d) at få truffet en retsafgørelse i den anmodede medlemsstat, hvis anerkendelse af en retsafgørelse, der er truffet i en anden stat end den anmodede medlemsstat, og afgørelse om, at en sådan retsafgørelse erklæres for eksigibel, ikke er mulig
- e) ændring af en retsafgørelse, der er truffet i den anmodede medlemsstat
- f) ændring af en retsafgørelse, der er truffet i en anden stat end den anmodede medlemsstat.

2. En bidragspligtig, mod hvem der findes en retsafgørelse om underholdspligt, har mulighed for at fremsætte anmodning om følgende:

- a) anerkendelse af en retsafgørelse, der fører til suspension eller begrænsning af fuldbyrdelsen af en tidligere retsafgørelse i den anmodede medlemsstat
- b) ændring af en retsafgørelse, der er truffet i den anmodede medlemsstat
- c) ændring af en retsafgørelse, der er truffet i en anden stat end den anmodede medlemsstat.«

- 15 Nævnte forordnings artikel 75 med overskriften »Overgangsforanstaltninger«, som er indeholdt i forordningens kapitel IX med overskriften »Almindelige og afsluttende bestemmelser«, foreskriver:

»1. Denne forordning finder kun anvendelse på retssager, der er anlagt, på retsforlig, der er godkendt eller indgået, og på officielt bekræftede dokumenter, der er udarbejdet fra datoen for forordningens anvendelse, jf. dog stk. 2 og 3.

2. Kapitel IV, [afdeling] 2 og 3, finder anvendelse:

- a) på afgørelser truffet i medlemsstaterne inden datoen for denne forordnings anvendelse, hvis der er anmodet om anerkendelse og en afgørelse om eksigibilitet fra denne dato
- b) på afgørelser truffet fra datoen for denne forordnings anvendelse som følge af procedurer, der er indledt inden denne dato,

hvis disse afgørelser er omfattet af forordning (EF) nr. 44/2001 for så vidt angår anerkendelse og fuldbyrdelse.

[...]

3. Kapitel VII om samarbejde mellem centralmyndigheder finder anvendelse på ansøgninger og anmodninger, som centralmyndigheden modtager på eller efter datoen for denne forordnings anvendelse.«

- 16 Samme forordnings artikel 76 med overskriften »Ikrafttræden« har følgende ordlyd:

»Denne forordning træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Artikel 2, stk. 2, artikel 47, stk. 3, artikel 71, 72 og 73 finder anvendelse fra den 18. september 2010.

Denne forordning anvendes, bortset fra de i stk. 2 nævnte bestemmelser, fra den 18. juni 2011, forudsat at Haagerprotokollen af 2007 finder anvendelse i Fællesskabet på denne dato. Hvis det ikke er tilfældet, anvendes denne forordning fra datoen for nævnte protokols anvendelse i Fællesskabet.

[...]«

Beslutning 2009/451/EF

- 17 I henhold til artikel 2 i Kommissionens beslutning 2009/451/EF af 8. juni 2009 om Det Forenede Kongeriges ønske om at acceptere forordning nr. 4/2009 (EUT 2009, L 149, s. 73), trådte denne forordning i kraft i Det Forenede Kongerige den 1. juli 2009.

Afgørelse 2009/941/EF

- 18 I henhold til artikel 4, stk. 1, i Rådets afgørelse 2009/941/EF af 30. november 2009 om Det Europæiske Fællesskabs indgåelse af Haagerprotokollen af 23. november 2007 om, hvilken lov der finder anvendelse på underholdspligt (EUT 2009, L 331, s. 17), skal protokollens bestemmelser anvendes midlertidigt i Unionen fra den 18. juni 2011.

Det Forenede Kongeriges lovgivning

- 19 Forordning nr. 4/2009 blev gennemført i Det Forenede Kongerige (herunder Nordirland) ved Civil Jurisdiction and Judgments (Maintenance) Regulations (SI 2011/1484) (Regulations nr. 1484 af 2011 om civil kompetence og civile retsafgørelser (underholdspligt)).
- 20 Regulation 4(1A) i Magistrates' Courts (Civil Jurisdiction and Judgments Act 1982) Rules (Northern Ireland) 1986 (Regulations af 1986 om førsteinstansretter (lov af 1982 om civil kompetence og civile retsafgørelser i Nordirland)) foreskriver:

»Såfremt en justitssekretær ved Magistrates' Court for the Petty Sessions (domstol for straffesager af mindre alvorlig karakter) modtager en anmodning i henhold til artikel 26 i forordning nr. 4/2009 om registrering af en afgørelse om underholdsbidrag, som er truffet i en anden af forordningen omfattet stat end Det Forenede Kongerige med henblik på fuldbyrdelse af denne afgørelse, skal vedkommende under overholdelse af nævnte forordnings artikel 24 og af stk. 3 og 4 i nærværende artikel foranledige registrering af afgørelsen ved den pågældende ret ved i retsbogen at indføre et notat eller en bemærkning, som den pågældende underskriver i form af en underskrevet protokol eller erklæring.«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 21 TKF og AKF, der begge er polske statsborgere, indgik ægteskab i Polen i 1991. De fik to sønner.
- 22 En polsk domstol traf den 1. april 1999 afgørelse om underholdsbidrag til fordel for AKT og mod TKF.
- 23 I december 2002 blev der på ny ført sag om underholdsbidrag ved de polske domstole. Disse sager førte til vedtagelsen af nye retsafgørelser om underholdsbidrag af 14. februar 2003, der ændrede den oprindelige afgørelse.
- 24 TKF og AKF blev skilt i 2004. I august 2006 kom TKF til Nordirland, hvor han fortsat bor.
- 25 Ved afgørelser af 24. oktober 2013 og 15. august 2014 (»registreringsafgørelserne«) registrerede en justitssekretær ved Magistrates' Court for the Petty Sessions District of Belfast and Newtownabbey (domstol for straffesager af mindre alvorlig karakter, Belfast og Newtownabbey retskreds, Det Forenede Kongerige) to afgørelser om underholdsbidrag, der var truffet af den polske domstol den 14. februar 2003, og erklærede afgørelserne for eksigible. Registreringsafgørelserne blev truffet i henhold til artikel 75 i forordning nr. 4/2009. Afgørelserne erklærede ligeledes de registrerede afgørelser for eksigible inden for rammerne af afdeling 2 i samme forordnings kapitel IV.
- 26 TKF anlagde sag til prøvelse af registreringsafgørelserne ved High Court of Justice in Northern Ireland, Queen's Bench Division (ret i første instans i Nordirland, Det Forenede Kongerige). Til støtte for søgsmålet gjorde han i det væsentlige gældende, at eftersom Republikken Polen ikke var en medlemsstat på det tidspunkt, hvor de omhandlede afgørelser om underholdsbidrag blev truffet, fandt afdeling 2 i kapitel IV i denne forordning ikke anvendelse i den foreliggende sag. Han gjorde desuden gældende, at den nævnte forordnings artikel 23 og 26 ikke fandt anvendelse på de omtalte retsafgørelser, og at disse retsafgørelser under alle omstændigheder ikke var truffet i overensstemmelse med samme forordnings artikel 24, for så vidt som der ikke forelå dokumentation for, at TFK var bekendt med, deltog i eller var repræsenteret i de pågældende sager.
- 27 Dette søgsmål blev forkastet af High Court of Justice in Northern Ireland, Queen's Bench Division (ret i første instans i Nordirland), med henvisning til, at forordning nr. 4/2009 ikke indeholder nogen bestemmelser, der begrænser forordningens tidsmæssige anvendelsesområde til alene at omfatte retsafgørelser om underholdsbidrag truffet af en ret i en stat efter datoen for dennes tiltrædelse af Unionen. Såfremt artikel 75, stk. 2, i forordning nr. 4/2009 ikke fandt anvendelse, fandt kapitel VII i denne forordning ifølge denne ret anvendelse på den foreliggende sag i henhold til artikel 75, stk. 3, eftersom Republikken Polen er bundet af Haagerprotokollen. Den nævnte ret fastslog derfor, at den polske domstols retsafgørelser i overensstemmelse med dette kapitel var blevet gyldigt registreret og fuldbyrdet.
- 28 TKF iværksatte appel til prøvelse af denne dom ved den forelæggende ret, som er i tvivl om, hvorvidt forordning nr. 4/2009 finder anvendelse på afgørelser om underholdsbidrag truffet i Polen før denne medlemsstats tiltrædelse af Unionen, og om Magistrates' Court for the Petty Sessions District of Belfast and Newtownabbey (domstol for straffesager af mindre alvorlig karakter, Belfast og Newtownabbey retskreds, Det Forenede Kongerige) havde kompetence til at registrere de omhandlede afgørelser i henhold til en bestemmelse i forordningens artikel 75.
- 29 På denne baggrund har Court of Appeal in Northern Ireland (appeldomstol i Nordirland, Det Forenede Kongerige) besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Skal artikel 75, stk. 2, i [forordning nr. 4/2009] forstås således, at bestemmelsen kun finder anvendelse på »afgørelser«, der er truffet i stater, der var EU-medlemsstater på det tidspunkt, hvor disse afgørelser blev truffet?

- 2) I betragtning af at [Republikken] Polen nu er en EU-medlemsstat, der er bundet af Haagerprotokollen, kan afgørelser om underholdsbidrag truffet af en ret i [Republikken] Polen i 1999 og 2003, dvs. før [Republikken] Polen blev medlem af Den Europæiske Union, da på nuværende tidspunkt registreres og fuldbyrdes i en anden EU-medlemsstat i henhold til en hvilken som helst bestemmelse i forordning nr. 4/2009, og navnlig:
- a) i henhold til artikel 75, stk. 3, og artikel 56 i forordning nr. 4/2009
 - b) i henhold til artikel 75, stk. 2, og afdeling 2 i kapitel IV i forordning nr. 4/2009
 - c) i henhold til artikel 75, stk. 2, litra a), og afdeling 3 i kapitel IV i forordning nr. 4/2009
 - d) i henhold til en hvilken som helst artikel i forordning nr. 4/2009?»

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

- 30 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 75, stk. 2, litra a), i forordning nr. 4/2009 skal fortolkes således, at denne bestemmelse alene finder anvendelse på retsafgørelser truffet af nationale domstole i stater, der allerede var medlem af Unionen på det tidspunkt, hvor disse retsafgørelser blev truffet.
- 31 Det skal indledningsvis bemærkes, at EU-lovgiver med forordning nr. 4/2009 har haft til hensigt at erstatte de bestemmelser om underholdspligt, der var indeholdt i forordning nr. 44/2001, med bestemmelser, som, henset til, at dette er særligt presserende for underholdsbidrags vedkommende, letter fuldbyrdelsesproceduren for en dommer og således medvirker til, at den forløber hurtigere (dom af 4.6.2020, FX (Afværgelse af fuldbyrdelse af et underholdsbidrag), C-41/19, EU:C:2020:425, præmis 32).
- 32 Som Domstolen har fastslået, er forordning nr. 4/2009 *lex specialis* hvad bl.a. angår spørgsmål om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser inden for det specifikke område for underholdspligt (dom af 4.6.2020, FX (Afværgelse af fuldbyrdelse af et underholdsbidrag), C-41/19, EU:C:2020:425, præmis 33).
- 33 Hvad særligt angår forordningens artikel 75 med overskriften »[o]vergangsforanstaltninger« fastsætter denne i stk. 1, at den nævnte forordning som hovedregel kun finder anvendelse på retssager, der er anlagt, på retsforlig, der er godkendt eller indgået, og på officielt bekræftede dokumenter, der er udarbejdet fra datoen for forordningens anvendelse.
- 34 Uanset denne hovedregel finder afdeling 2 og 3 i kapitel IV i forordning nr. 4/2009 imidlertid i medfør af den nævnte artikel 75's stk. 2, anvendelse på visse afgørelser, der er truffet, og retssager, der er anlagt inden datoen for denne forordnings anvendelse.
- 35 I det foreliggende tilfælde fremgår det af forelæggelsesafgørelsen, at de i hovedsagen omhandlede retsafgørelser vedrørende underholdspligt, hvis registrering og fuldbyrdelse i Det Forenede Kongerige anfægtes, blev truffet i Polen den 14. februar 2003, dvs. inden datoen for forordning nr. 4/2009's anvendelse. Som det følger af denne forordnings artikel 76, stk. 3, anvendes den, bortset fra de i artikel 76, stk. 2 nævnte bestemmelser, fra den 18. juni 2011, forudsat at Haagerprotokollen finder anvendelse i Unionen på denne dato. I overensstemmelse med artikel 4 i afgørelse 2009/941 fandt denne protokol anvendelse i Unionen den 18. juni 2011.

- 36 Disse retsafgørelser blev derimod registreret og erklæret for eksigible i Nordirland ved afgørelser af 24. oktober 2013 og 15. august 2014, således at det er sandsynligt, at der blev anmodet om anerkendelse af de nævnte afgørelser og en afgørelse om, at disse erklærede for eksigible, efter datoen for forordning nr. 4/2009's anvendelse, hvilket det imidlertid tilkommer den forelæggende ret at efterprøve.
- 37 Med dette sidste forbehold er det således det tilfælde, der er omhandlet i denne forordnings artikel 75, stk. 2, litra a), der principielt synes relevant i den foreliggende sag, for så vidt som denne bestemmelse vedrører afgørelser truffet i medlemsstaterne inden datoen for den nævnte forordnings anvendelse, hvis der er anmodet om anerkendelse og en afgørelse om eksigibilitet fra denne dato.
- 38 Når dette er sagt, skal det bemærkes, at Republikken Polen tiltrådte Unionen den 1. maj 2004, dvs. efter den dato, hvor hver af de nævnte retsafgørelser vedrørende underholdspligt blev truffet, men før det tidspunkt, hvor der blev anmodet om anerkendelse og en afgørelse om eksigibilitet af de samme afgørelser.
- 39 I denne sammenhæng skal det derfor fastslås, om artikel 75, stk. 2, litra a), i forordning nr. 4/2009 kun kan finde anvendelse på retsafgørelser vedrørende underholdspligt, der er truffet i stater, som allerede var medlem af Unionen på tidspunktet for vedtagelsen af disse afgørelser, eller om denne bestemmelse ligeledes kan finde anvendelse på retsafgørelser, der blev truffet inden datoen for denne forordnings anvendelse i en medlemsstat, som først blev medlem af Unionen efter, at disse afgørelser blev truffet.
- 40 Ifølge Domstolens faste praksis skal der ved fortolkningen af en EU-retlig bestemmelse ikke blot tages hensyn til dennes ordlyd, men også til den sammenhæng, hvori den indgår, og til de mål, der forfølges med den ordning, som den udgør en del af (dom af 12.11.2014, L, C-656/13, EU:C:2014:2364, præmis 38).
- 41 Hvad angår ordlyden af artikel 75, stk. 2, litra a), i forordning nr. 4/2009 bemærkes, at denne henviser til afgørelser »truffet i medlemsstaterne«.
- 42 I henhold til nævnte forordnings artikel 2, stk. 1, nr. 1), første punktum, forstås i øvrigt ved »retsafgørelse« en retsafgørelse vedrørende underholdspligt truffet af en ret i »en medlemsstat«.
- 43 Som Kommissionen har bemærket, giver ordlyden af disse to bestemmelser sammenholdt med hinanden imidlertid ikke i sig selv grundlag for at antage, at en afgørelse som omhandlet i den første af disse bestemmelser skal være truffet af en ret i en stat, som på tidspunktet for vedtagelsen af denne afgørelse allerede var medlem af Unionen. Selv om det følger af denne ordlyd, at det er afgørende, at det på det tidspunkt, hvor en retsafgørelse forsøges anerkendt eller fuldbyrdet, kan fastslås, at en sådan afgørelse hidrører fra en stat, der på dette tidspunkt er medlem af Unionen, indebærer bestemmelseernes ordlyd ikke, at denne stat nødvendigvis på tidspunktet for vedtagelsen af den pågældende afgørelse skulle være medlem.
- 44 Der skal ligeledes tages hensyn til den sammenhæng, hvori artikel 75, stk. 2, litra a), i forordning nr. 4/2009 indgår, og de mål, der forfølges med den ordning, som den udgør en del af.
- 45 I denne henseende anføres det i 44. betragtning til forordning nr. 4/2009, at formålet med overgangsbestemmelserne i forordningens artikel 75 er at sikre overgangen fra den i forordning nr. 44/2001 fastsatte ordning vedrørende underholdspligt til den ordning, der er fastsat i forordning nr. 4/2009, hvilket således muliggør anerkendelse og fuldbyrdelse af domme, der blev truffet, da forordning nr. 44/2001 var gældende.
- 46 Det følger desuden af artikel 75, stk. 2, første afsnit, i forordning nr. 4/2009, at denne forordnings artikel 75, stk. 2, litra a), kun finder anvendelse på den betingelse, at de deri omhandlede afgørelser er omfattet af forordning nr. 44/2001 for så vidt angår anerkendelse og fuldbyrdelse.

- 47 Det skal imidlertid bemærkes, at bestemmelserne i denne forordning, således som det fremgår af artikel 66, stk. 1, i forordning nr. 44/2001, kun finder anvendelse på retssager, der er anlagt efter forordningens ikrafttræden. Dette princip har til formål at regulere såvel spørgsmålet om retternes kompetence som bestemmelserne vedrørende anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser (dom af 21.6.2012, Wolf Naturprodukte, C-514/10, EU:C:2012:367, præmis 21).
- 48 Artikel 66, stk. 2, litra a), i forordning nr. 44/2001 bestemmer imidlertid, at uanset dette princip finder forordningens bestemmelser om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser anvendelse på retsafgørelser, som er truffet efter den nævnte forordnings ikrafttræden i forbindelse med retssager, der er anlagt i domsstaten før denne dato, såfremt retssagen er anlagt efter Bruxelles-konventionens om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager eller Lugano-konventionens om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (herefter »Lugano-konventionen«) ikrafttræden i både domsstaten og den medlemsstat, som anmodningen er rettet til.
- 49 I denne henseende har Domstolen allerede fastslået, at det, for at forordning nr. 44/2001 finder anvendelse med henblik på anerkendelse og fuldbyrdelse af en retsafgørelse, er nødvendigt, at forordningen på tidspunktet for afsigelsen af denne retsafgørelse var i kraft i både domsstaten – dvs. den stat, hvori retsafgørelsen er blevet afsagt – og den medlemsstat, som anmodningen er rettet til – dvs. den stat, hvori der er anmodet om anerkendelse eller fuldbyrdelse af denne afgørelse (jf. i denne retning dom af 21.6.2012, Wolf Naturprodukte, C-514/10, EU:C:2012:367, præmis 34).
- 50 Det følger heraf, at retsafgørelser vedrørende underholdspligt truffet af en ret i en stat, som på tidspunktet for vedtagelsen af disse afgørelser endnu ikke var medlem af Unionen, og hvori forordning nr. 44/2001 derfor endnu ikke var trådt i kraft, ikke er omfattet af denne forordnings anvendelsesområde.
- 51 I et sådant tilfælde er det uden relevans, om de retssager, der førte til vedtagelsen af disse afgørelser, blev anlagt, efter at Lugano-konventionen var trådt i kraft i den pågældende stat, for så vidt som forordning nr. 44/2001 på det tidspunkt, hvor de nævnte afgørelser blev truffet, endnu ikke var trådt i kraft i denne stat.
- 52 Henset til det ovenstående er sådanne afgørelser heller ikke omfattet af overgangsbestemmelsen i artikel 75, stk. 2, litra a), i forordning nr. 4/2009.
- 53 For så vidt som retsafgørelser truffet i stater, der ikke var medlem af Unionen, ikke er omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 44/2001, skal overgangsbestemmelserne i artikel 75 i forordning nr. 4/2009, der som anført i denne doms præmis 45 tilsigter at sikre anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser, der blev truffet, da førstnævnte forordning var gældende, således ikke udvides til at omfatte disse stater.
- 54 En sådan fortolkning af artikel 75, stk. 2, litra a), i forordning nr. 4/2009 er ligeledes i overensstemmelse med princippet om, at en regel som den nævnte bestemmelse om undtagelse til en hovedregel, således som det er blevet fastslået i denne doms præmis 34, skal fortolkes indskrænkende (jf. i denne retning dom af 15.11.2007, Granberg, C-330/05, EU:C:2007:679, præmis 30 og den deri nævnte retspraksis).
- 55 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 75, stk. 2, litra a), i forordning nr. 4/2009 skal fortolkes således, at denne bestemmelse alene finder anvendelse på retsafgørelser truffet af nationale domstole i stater, der allerede var medlem af Unionen på det tidspunkt, hvor disse retsafgørelser blev truffet.

Det andet spørgsmål

- 56 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om forordning nr. 4/2009 skal fortolkes således, at forordningens artikel 75 eller nogen anden bestemmelse i denne forordning tillader, at retsafgørelser vedrørende underholdspligt, der blev truffet i en stat inden dennes tiltrædelse af Unionen og inden datoen for den nævnte forordnings anvendelse, anerkendes og fuldbyrdes i en anden medlemsstat efter førstnævnte stats tiltrædelse af Unionen.
- 57 Indledningsvis bemærkes, således som det er blevet anført i denne doms præmis 33, at artikel 75, stk. 1, i forordning nr. 4/2009 bestemmer, at nævnte forordning som hovedregel kun finder anvendelse på retssager, der er anlagt, på retsforlig, der er godkendt eller indgået, og på officielt bekræftede dokumenter, der er udarbejdet fra datoen for forordningens anvendelse.
- 58 De eneste undtagelser fra denne regel er endvidere udtrykkeligt fastsat af EU-lovgiver i artikel 75, stk. 2 og 3, i forordning nr. 4/2009.
- 59 Hvad angår undtagelsen i denne forordnings artikel 75, stk. 2, litra a), fremgår det imidlertid af besvarelsen af det første spørgsmål, at denne undtagelse kun finder anvendelse på retsafgørelser truffet i stater, som på datoen for disse afgørelses afsigelse allerede var medlem af Unionen. Dette er imidlertid ikke tilfældet for så vidt angår de i hovedsagen omhandlede retsafgørelser vedrørende underholdspligt, der blev truffet i Polen – som først tiltrådte Unionen den 1. maj 2004 – den 14. februar 2003. Denne bestemmelse kan derfor ikke danne grundlag for anerkendelse og fuldbyrdelse af sådanne afgørelser i en anden medlemsstat.
- 60 Hvad angår undtagelsen i artikel 75, stk. 2, litra b), i forordning nr. 4/2009 omhandler den afgørelser truffet fra datoen for denne forordnings anvendelse som følge af procedurer, der er indledt inden denne dato. Den synes således heller ikke at finde anvendelse i hovedsagen, eftersom de i hovedsagen omhandlede retsafgørelser vedrørende underholdspligt, således som det fremgår af denne doms præmis 35, blev afsagt inden datoen for den nævnte forordnings anvendelse.
- 61 Som anført i denne doms præmis 46, fremgår det i øvrigt af artikel 75, stk. 2, første afsnit, i forordning nr. 4/2009, at dette afsnit kun finder anvendelse på den betingelse, at de deri omhandlede afgørelser er omfattet af forordning nr. 44/2001 for så vidt angår anerkendelse og fuldbyrdelse.
- 62 Forordning nr. 44/2001 trådte imidlertid først i kraft i Polen fra den 1. maj 2004.
- 63 Det følger heraf, således som det fremgår af denne doms præmis 50, at de i hovedsagen omhandlede retsafgørelser vedrørende underholdspligt ikke er omfattet af denne forordning og dermed heller ikke er omfattet af anvendelsesområdet for artikel 75, stk. 2, i forordning nr. 4/2009, således som det fremgår af denne doms præmis 60.
- 64 I denne henseende kan den omstændighed, som den polske regering har påberåbt sig i sit mundtlige indlæg i forhold til artikel 66, stk. 2, litra a), i forordning nr. 44/2001, at Lugano-konventionen trådte i kraft i Polen den 1. februar 2000, ikke rejse tvivl om en sådan fortolkning, således som det fremgår af denne doms præmis 51.
- 65 Hvad angår artikel 75, stk. 3, i forordning nr. 4/2009 præciserer denne bestemmelse, at forordningens kapitel VII om samarbejde mellem centralmyndighederne finder anvendelse på ansøgninger og anmodninger, som centralmyndigheden modtager på eller efter datoen for den nævnte forordnings anvendelse.

- 66 I denne henseende bemærkes, at det fremgår af 31. betragtning til forordning nr. 4/2009, at EU-lovgiver har ønsket at indføre en ordning for samarbejde mellem centralmyndighederne med henblik på at lette grænseoverskridende inddrivelse af underholdsbidrag og bistå de bidragsberettigede og de bidragspligtige med at gøre deres rettigheder gældende i en anden medlemsstat (dom af 9.2.2017, S., C-283/16, EU:C:2017:104, præmis 35).
- 67 Nærmere bestemt yder disse myndigheder i henhold til den nævnte forordnings artikel 51, stk. 1, bistand i forbindelse med de i dens artikel 56 omhandlede anmodninger ved at fremsende og modtage sådanne anmodninger samt ved at anlægge eller lette anlæggelsen af sager om de nævnte anmodninger.
- 68 I henhold til artikel 56, stk. 1, har en bidragsberettiget, som søger at inddrive underholdsbidrag efter forordning nr. 4/2009, mulighed for at fremsætte flere typer anmodning, nemlig nærmere bestemt anmodning om anerkendelse og/eller afgørelse om, at en retsafgørelse erklæres for eksigibel, anmodning om fuldbyrdelse af en retsafgørelse, der er truffet eller anerkendt i den anmodede medlemsstat, anmodning om at få truffet en retsafgørelse i den anmodede medlemsstat eller anmodning om ændring af en retsafgørelse. I dette tilfælde skal den bidragsberettigede i henhold til forordningens artikel 55 henvende sig til centralmyndigheden i den medlemsstat, på hvis område den pågældende har sit opholdssted, der er ansvarlig for at videresende anmodningen til centralmyndigheden anmodede medlemsstat.
- 69 Den bidragspligtige kan for sit vedkommende i henhold til artikel 56, stk. 2, i forordning nr. 4/2009 anmode om anerkendelse af en retsafgørelse, der suspenderer eller begrænser fuldbyrdelsen af en tidligere retsafgørelse, eller anmode om ændring af en retsafgørelse.
- 70 Det følger af de bestemmelser, der er nævnt i denne doms præmis 66-68, og som er indeholdt i kapitel VII i forordning nr. 4/2009, at centralmyndighedernes rolle i denne henseende imidlertid begrænser sig til at yde bistand til den bidragsberettigede eller den bidragspligtige, der anmoder herom, med henblik på fremsendelse eller modtagelse af deres anmodninger eller anlæggelsen af sager om sådanne anmodninger i henhold til forordningens artikel 56.
- 71 De nævnte bestemmelser vedrører derimod ikke betingelserne for anerkendelse eller fuldbyrdelse af retsafgørelser vedrørende underholdspligt, som udelukkende henhører under forordningens kapitel IV med overskriften »Anerkendelse, eksigibilitet og fuldbyrdelse af retsafgørelser«, hvortil der henvises i samme forordnings artikel 75, stk. 2, og ikke denne artikels stk. 3.
- 72 Retsafgørelser vedrørende underholdspligt som de i hovedsagen omhandlede, der er truffet i en stat før dennes tiltrædelse af Unionen og inden datoen for forordning nr. 4/2009's anvendelse, kan følgelig ikke anerkendes og fuldbyrdes i en anden medlemsstat i henhold til denne forordnings artikel 75, stk. 3 efter førstnævnte stats tiltrædelse af Unionen.
- 73 I denne henseende har Domstolen allerede fastslået, at anmodningen om bistand til centralmyndighederne i henhold til bestemmelserne i kapitel VII i forordning nr. 4/2009 udgør en rettighed og ikke en forpligtelse. En sådan anmodning er følgelig fakultativ og finder kun anvendelse, såfremt den bidragsberettigede ønsker at gøre brug af den, f.eks. med henblik på at overvinde bestemte særlige vanskeligheder såsom lokaliseringen af den bidragspligtige (dom af 9.2.2017, S., C-283/16, EU:C:2017:104, præmis 40).
- 74 Som generaladvokaten har anført i punkt 47 i forslaget til afgørelse, ville det at tillade, at anerkendelse og fuldbyrdelse af en afgørelse truffet af en ret i en medlemsstat inden denne stats tiltrædelse af Unionen kan afhænge af, hvorvidt en bidragsberettiget har gjort brug af de forskellige retsmidler i kapitel VII med henblik på at fuldbyrde en retsafgørelse vedrørende underholdspligt, lede til forskelsbehandling mellem de bidragsberettigede, der vælger at fremsætte deres anmodning via centralmyndighederne, og dem, der beslutter at henvende sig direkte til de kompetente myndigheder.

- 75 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det andet spørgsmål besvares med, at forordning nr. 4/2009 skal fortolkes således, at ingen bestemmelser i denne forordning tillader, at retsafgørelser vedrørende underholdspligt, der blev truffet i en stat inden dennes tiltrædelse af Unionen og inden datoen for den nævnte forordnings anvendelse, anerkendes og fuldbyrdes i en anden medlemsstat efter førstnævnte stats tiltrædelse af Unionen.

Sagsomkostninger

- 76 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

- 1) **Artikel 75, stk. 2, litra a), i Rådets forordning (EF) nr. 4/2009 af 18. december 2008 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og samarbejde vedrørende underholdspligt skal fortolkes således, at denne bestemmelse alene finder anvendelse på retsafgørelser truffet af nationale domstole i stater, der allerede var medlem af Den Europæiske Union på det tidspunkt, hvor disse retsafgørelser blev truffet.**
- 2) **Forordning nr. 4/2009 skal fortolkes således, at ingen bestemmelser i denne forordning tillader, at retsafgørelser vedrørende underholdspligt, der blev truffet i en stat inden dennes tiltrædelse af Den Europæiske Union og inden datoen for den nævnte forordnings anvendelse, anerkendes og fuldbyrdes i en anden medlemsstat efter førstnævnte stats tiltrædelse af Unionen.**

Underskrifter